

KONINKLIJKE NEDERLANDSE
BOSBOUWVERENIGING

EXCURSIE NAAR ENGELAND VAN 17 TOT 22 SEPTEMBER 2012

Maandagavond 17 september schepen zich elf KNBV-ers in op de boot naar Harwich, Engeland. We kunnen ons niet herinneren wanneer het de laatste keer is geweest dat de commissie Buitenland een excursie organiseerde naar Engeland. De komende vier volle dagen zijn we te gast op zes uiteenlopende excursiepunten. Eerlijk is eerlijk; de credits voor het programma van deze excursie gaan voor een groot deel naar Steve Scott, het hoofd van de afdeling Services van de Forest Commission in het oostelijk deel van Engeland. Zijn netwerk zorgde voor een reeks van inhoudelijk goede excursies bij verschillende instanties die voor een keur aan excursieleiders zorgden. Stuk voor stuk mensen die wisten waar ze het over hadden.

Na aankomst direct een bezoek aan Dunwich Forest in Essex. Een bos met veel Corsicaanse dennen uit 1987 die gemiddeld 14 m³ per jaar groeien. Het omvormen naar een meer gemengd bos is hier de bedoeling. Alles op een vrij droge zandige bodem met een jaaneerslag van ongeveer 300 mm per jaar! Helaas worden ze aangetast door de schimmel *Dothistroma* (needle blight), die een soort bacterievuur veroorzaakt. Deze schimmel kan alleen redelijk in de hand gehouden worden door de Corsicaanse dennenopstanden extreem te dunnen zodat de wind er door kan waaien. Wij dachten direct aan *Brunchorstia*, maar *Dothistroma* is duidelijk anders. Een ander weetje dat ze ons vertelden is dat fijnspar het overleeft als hun groeiplaats is geïnundeerd door het zeewater, wat hier eens per decennium voorkomt bij een zware storm. Eén van de plaatsen waar we zijn geweest had zo'n twee meter onder water gestaan. Het middagdeel behandelde vooral het terugbrengen naar heide van met bomen en adelaarsvaren volgelopen percelen met zeer rigoureuze maatregelen. De gifspuit wordt hierbij niet geschuwd, zo blijkt. Sowieso zijn ze daar zeker niet zuinig mee.

Dag twee brengt ons een bezoek aan Thetford, één van de zes grootste boscomplexen van Engeland met

een oppervlakte van ruim 19.000 ha. We krijgen hier een zeer gevarieerd programma voorgeschoteld. Ze laten hun warmtecentrale zien, die ze dit jaar in gebruik zullen nemen, leggen uit hoe alles rondom de jacht is geregeld (hun geschoten wild wordt computergestuurd geregistreerd), en vertellen onver de zoektocht naar geschikte nieuwe boomsoorten die hier goed willen groeien en uiteindelijk goed hout kunnen opleveren. Want ook hier is de allerbelangrijkste boomsoort de Corsicaan, met een aandeel van liefst 53%, en ook hier wordt die bedreigd door *Dothistroma*. Twee dingen vallen ons hier in het bijzonder op. Ten eerste dat ze energiek proberen vervangende boomsoorten te vinden, zoals eucalyptus. Dit lijkt toch wel een uitdagende en riskante boomsoort waar geen ervaring mee is maar die wel extreem hard groeit en last heeft van late vorst. Het tweede is, dat natuur-

lijke verjonging wel volop voorkwam maar door de beheerders niet 'gezien' werd.

Planten is toch een diepgeworteld gebeuren bij de Engelse beheerders en wordt als maatregel niet in de laatste plaats in stand gehouden door het subsidiesysteem. Deze dag sluiten we aan het eind van de middag af door een bezoek aan de historische binnenstad van Cambridge met de prachtige universiteitsgebouwen. Zeker de moeite waard.

Dag drie bracht ons naar Hatfield Forest en Hatfield Estate. Hatfield Forest is een uniek 400 ha groot begraasd bosgebied met open terreinen welke al honderden jaren zo beheerd wordt. Het is in eigendom en beheer bij de National Trust. Het doet wat met je als je over beweide grasvlakten loopt die er al ruim 1.000 jaar zo bij liggen. Vervolgens Hatfield Estate, dat al sinds 1565 in bezit is van het huis Salisbury. Het landhuis heeft onlangs haar 400ste verjaardag gevierd! Lord Salisbury blijkt een goede vriend van Queen Elizabeth II. Het bos wordt volgens de Pro Silva richtlijnen beheerd wat in Engeland toch geen gemeengoed is. Mooi om te zien hoe dit gecombineerd kan worden met het beheer van individuele 'pollarded trees' (knotbomen) zoals zomereiken die ruim duizend jaar oud

Dag 1, Dunwich Forest, omvorming naar hei.

Foto Reijer Knot

Dag 3, Hatfield Forest, grasmat is ruim 1000 jaar oud.

foto Reijer Knol

zijn geschat, de oudste ongeveer 1.200 jaar oud. Voor ieder van deze bomen wordt het beheer individueel vastgesteld.

Dag vier zien we Epping Forest, een bosgebied waar ook beweiding heeft plaatsgevonden. Een langgerekt bos met een oppervlakte van 2.500 ha, dat diep penetreert in oost Londen met al de recreatieve druk die dit met zich meebrengt. Daarnaast zijn er ongeveer 50.000 eiken, beuken en haagbeuken die al honderden jaren oud zijn en altijd geknot en waarvan een deel met man en macht in stand wordt gehouden. De bomen zijn stuk voor stuk cultureel erfgoed. In de middag zien we op welke wijze gebieden worden aangekocht en ingericht met als belangrijkste doel een infrastructuur te creëren voor recreatie. Zo worden er speelbossen en mountainbikeroutes aangelegd. Natuur lift als nevendoeel mee op dezelfde infrastructuur. Op deze wijze krijgt het noordoosten van Londen er

groene recreatiegebieden bij.

Vrijdagavond scheepten we ons weer in naar Hoek van Holland en waren we het erover eens dat we prachtdagen hebben gehad van hoog inhoudelijk niveau en grote gastvrijheid voor een reissom van € 500 per persoon! Het leuke is ook dat de situatie in dit deel van Engeland zeer vergelijkbaar is met de Nederlandse situatie, wat de uitwisseling van informatie zeer waardevol maakt. Hoogste tijd voor hechtere banden tussen Nederlandse en Engelse bosbouwers dus!

Binnenkort verschijnt op de website van de KNBV het complete verslag over deze excursie, met meer gedetailleerde informatie.

Reijer Knol, Casper de Groot en Hans Schilder, commissie Buitenland

Hatfield Forest

foto Joop Spaans

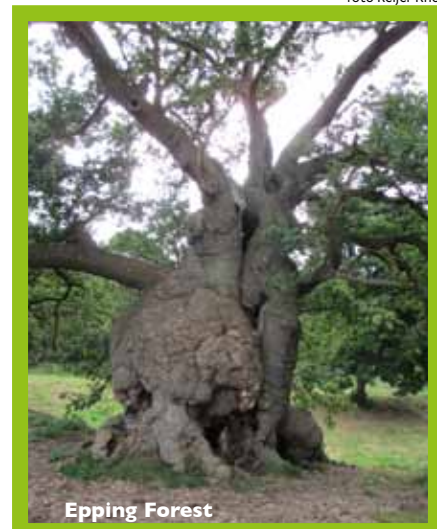
Hatfield Forest

foto Joop Spaans

Epping Forest

foto Reijer Knol

Epping Forest

foto Joop Spaans